
Siemienie, st. 6, gm. Drobin, woj. mazowieckie, AZP 46-55/30

Informator Archeologiczny : badania 33, 91-93

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ostrołęka, st. 7, gm. Sulmierzyce, woj. łódzkie, AZP 79-48/88 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Pławniowice, st. 16, gm. Rudziniec, woj. śląskie – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

Polwica, st. 4 i 5, **Skrzypnik**, st. 8, gm. Domaniów, woj. dolnośląskie, AZP 84-30/55, 56, 82 – patrz: środkowa i późna epoka brązu

Poznań – Nowe Miasto, st. 284, gm. *loco*, woj. wielkopolskie, AZP 54-28/96 – patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

Przybranówek, st. 29, gm. Aleksandrów Kujawski, woj. kujawsko-pomorskie – patrz: neolit

Rogów Opolski, st. 13, gm. Krapkowice, woj. opolskie, AZP 92-37 – patrz: późne średniowiecze

Rybniki, st. 1, gm. Wasilków, woj. podlaskie, AZP 34-86/1 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

SEKURSKO, st. 1, gm. Żytno, woj. łódzkie

- ślady osadnictwa z okresu paleolitu
- cmentarzysko kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza
- osada kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 21 lipca do 3 sierpnia, przez mgr Iwonę Młodkowską-Przepiórkowską (autorka sprawozdania, Usługi Archeologiczno-Konserwatorskie). Finansowane przez WKZ w Łodzi. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 198 m².

Badania w 1999 roku kontynuowano na terenie stanowiska zajęтым wyłącznie przez cmentarzysko kultury łużyckiej. Przebadano 28 obiektów, w tym 18 grobów. Pozostałe obiekty to obiekty zniszczone lub przypuszczalnie jamy pokorzenne ze znikomą ilością spalonych kości i ułamków ceramiki. Wszystkie groby były pochówkami ciałaopalnymi, wśród których wyróżniono 1 grób popielnicowy, 2 domniemane groby bezpopielnicowe, pozostałych 15 to pochówki jamowe. Stropy jam grobowych wkopanych w całość występowały na różnych głębokościach od 20-50 cm. Cmentarzysko pochodzi prawdopodobnie z końca okresu halsztackiego i początków okresu lateńskiego. Charakterystyczne jest ubóstwo inwentarza ceramicznego i znikoma ilość wyrobów metalowych w zdecydowanej większości żelaznych. Ceramika jest bardzo źle wypalona ulegająca destrukcji w trakcie eksploracji. Najciekawsze zabytki uzyskane w 1999 roku to żelazny grot prawdopodobnie włóczni, żelazny nóż i zausznicza gwoździowata wykonana z drutu brązowego bardzo dobrze zachowana. Zabytki te zalegały wśród, spalonych kości, w jamie obiektu 34.

Materiały oraz dokumentacja są przechowywane w Muzeum w Częstochowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w Zeszytach Muzeum Częstochowskiego.

Badania będą kontynuowane.

SIEMIENIE, st. 6, gm. Drobin, woj. mazowieckie, AZP 46-55/30

- cmentarzysko kultury pomorsko-kloszowej
- ślady osadnictwa ze schyłku epoki kamienia i wczesnej epoki brązu

Ratownicze badania wykopaliskowe badania prowadził, w terminie od 23 sierpnia do 10 września, mgr Tomasz Kordala (Muzeum Mazowieckie w Płocku). Finansował Wojewódzki Konserwator Zabytków w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Przebadano trzy wykopy o łącznej powierzchni 310 m.

Do przypadkowego odkrycia stanowiska doszło w 1925 roku. Sporządzony został wtedy odręczny szkic z lokalizacją „grobowca”, jednak bez określenia przynależności kulturowej i chronologicznej. Szkic ten, wykonany, być może przez przedwojennego kustosa Muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego Kazimierza Gelinka, zachował się w zbiorach Działu Archeologii Muzeum Mazowieckiego. W tej samej placówce znajduje się ponadto kilka wczesnośredniowiecznych kabłączków skroniowych, o których wiadomo tylko tyle, że pochodzą także z miejscowości Siemienie, gm. Drobin. Okoliczności i dokładne miejsce ich znalezienia nie są znane. W kwietniu 1998 roku Tomasz Kordala przeprowadził w Siemieniach badania powierzchniowe w ramach programu AZP. Rozmowa przeprowadzona wtedy z właścicielem pola i jego rodzicami ujawniła, że w miejscu wskazanym na szkicu z 1925 roku od dawna wyorywano urny i kamienie tworzące konstrukcje grobów. Podjęto więc decyzję o przeprowadzeniu badań wykopaliskowych stanowiska, stawiając sobie przy tym dwa cele: 1. rozpoznanie cmentarzyska ciałopalnego, tj. jego chronologii i przynależności kulturowej, a także stopnia zniszczenia; 2. sprawdzenie, czy w tym miejscu znajduje się również domniemane cmentarzysko szkieletowe z młodszych faz wczesnego średniowiecza, z którego pochodzą przechowywane w Muzeum Mazowieckim kabłączki skroniowe.

Wykop I o powierzchni 100 m² wytyczono w południowej części stanowiska. Z warstwy ziemnej o miąższości 30 cm, którą stanowił drobnoziarnisty piasek o zabarwieniu szarobrazowym, pozyskano: 90 fragmentów ceramiki naczyniowej późnośredniowiecznej i nowożytnej, 60 fragmentów naczyń z wczesnej epoki żelaza, 12 zabytków krzemiennych, w tym fragment grosika sercowatego, 6 drobnych przepalonych kości ludzkich, 2 kości zwierzęce. Materiał ceramiczny był silnie rozdrobniony i mało charakterystyczny. Na głębokości 30 cm do powierzchni pola wystąpiła warstwa calca w postaci żółtego, oglinionego piasku. Nieruchome obiekty zabytkowe nie wystąpiły. Wykop I wyznaczył południową granicę stanowiska. Obecność takich zabytków jak przepalone kości ludzkie i ceramika pomorsko-kloszowa należy uznać za efekt rozwleczenia przez długą orkę grobów ciałopalnych znajdujących się w pobliżu.

Wykop II o powierzchni 101 m² wytyczono kilkanaście metrów na północny-wschód od wykopu I. Z warstwy ziemnej wydobyto: 19 fragmentów ceramiki późnośredniowiecznej, 88 ułamków naczyń z wczesnej epoki żelaza, 1 skrobacz z krzemienia narzutowego bałtyckiego, kilkadziesiąt przepalonych kości ludzkich. W obrębie wykopu wystąpiło pięć obiektów nieruchomych: trzy groby ciałopalne, jedno palenisko z brukiem kamiennym i jeden bliżej nieokreślony obiekt ze zwęglonym drewnem w wypełnisku. Wszystkie groby ciałopalne wystąpiły na niewielkiej głębokości 20-40 cm i były poważnie uszkodzone. Dwa z nich (groby 1 i 2) to pochówki popielnicowe z obstawami, częściowo rozwleczonymi przez orkę. Grób 3 był na tyle zniszczony, iż nie udało się określić jego typu. Na podstawie zachowanych fragmentów cienkościennego naczynia uchatego o starannie wygładzonych ściankach oraz naczynia grubościennego i chropowatego można tylko domniemywać, iż mógł to być również grób popielnicowy, któremu pierwotnie towarzyszyła konstrukcja kamienna. Palenisko wystąpiło pomiędzy grobami. Na planie tworzyło ono owal o wymiarach 1,76 x 1,20 m. W partii stropowej palenisko było dokładnie zabrukowane niewielkimi, ostrokrawędzistymi kamieniami. W profilu obiekt tworzył regularną nieckę o głębokości 55 cm od powierzchni pola. Wypełnienie tworzyła czarna próchnica ze śladami spalenizny. Materiał zabytkowy był skromny: 4 drobne ułamki brzuśców z młodszej epoki żelaza. Zwraca uwagę całkowity brak kości ludzkich. W odległości 1,25 m na północny-zachód od paleniska wystąpiło owalne zaciemnienie o wymiarach 1,0 x 0,92 m. Na poziomie calca, tj. 30 cm poniżej powierzchni pola, plama nie była zbyt wyraźna, lecz im

głębiej, tym ziemia była coraz ciemniejsza, aż wreszcie na dnie wystąpiły relikty zwęglonego drewna. W profilu obiekt miał workowaty kształt, a płaskawe dno znajdowało się na głębokości 92 cm od powierzchni pola. W wypełnisku nie było żadnych zabytków.

Wykop III o powierzchni 109 m² wytyczono kilka metrów na zachód od wykopu II. Z warstwy ziemi ornej pozyskano: 32 drobne ułamki naczyń późnośredniowiecznych, 223 fragmenty ceramiki pomorsko-kloszowej, 11 zabytków krzemiennych, w tym jeden skrobacz. W obrębie prawie całego wykopu natrafiono na pozostałości bruków i obstaw kamiennych wraz z towarzyszącymi im fragmentami ceramiki i przepalonymi kośćmi. Odsłonięto 6 pochówków ciałopalnych (groby 4-9) oraz 3 skupiska kamieni, które grobami nie były. Znaczny stopień zniszczenia i tym razem utrudniał określenie budowy grobów. Dwa z nich (groby 6 i 9) należały zaliczyć do grupy grobów popielnicowych podbrukowych, kolejne dwa (groby 4 i 7) można określić jako jamowe, natomiast pozostałe (groby 5 i 8) jako nieokreślone. Najciekawszy zespół zabytków wystąpił w grobie jamowym nr 7. W wypełnisku obszernej jamy grobowej (2,0 x 1,95 m, głębokość 0,9 m od powierzchni pola) wystąpiło około 400 silnie rozdrobnionych ułamków ceramiki pomorsko-kloszowej, jedno w całości zachowane kółko żelazne o średnicy 2 cm i fragment drugiego, analogicznego kółka, poza tym dwa płaskie, koliste przedmioty kościane (paciorki?) o średnicy 1,3 cm, z otworkiem o średnicy 0,5 cm, oraz mały ułamek drucika brązowego tkwiącego w otworze jednego z domniemych paciorków. Najlepiej zachowaną konstrukcję kamienną odkryto na głębokości 40 cm w pobliżu północno-zachodniego narożnika wykopu. Układ kamieni był regularny, w rzucie poziomym prawie kołysty, o średnicy 1,1 m. Kamienie występowały do głębokości 0,95 m od powierzchni pola. Na samym dnie leżał głaz o wymiarach 0,8 x 0,6 x 0,4 m. Był to płaski kamień, przylegający wygładzoną powierzchnią do gliniastego calca o rdzawym zabarwieniu. Do zbudowania całej konstrukcji użyto kilkudziesięciu kamieni dużych i średnich rozmiarów, niektóre nosiły ślady łupania i były dopasowane do siebie. Eksploracja tego obiektu nie wykazała najmniejszych śladów pochówka.

Badania w 1999 roku ujawniły poważny stopień zniszczenia cmentarzyska ciałopalnego. Na podstawie pozyskanego materiału ceramicznego stanowisko trzeba wiązać z kręgiem pomorsko-kloszowym i datować ramowo na koniec okresu halsztackiego oraz wczesny i środkowy okres lateński. Udało się określić południową i wschodnią granicę cmentarzyska. Jego powierzchnia przypuszczalnie nie przekraczała 0,5 ha. Na miejscu cmentarzyska ciałopalnego na pewno nie było wczesnośredniowiecznej nekropolii szkieletowej. Stwierdzono również obecność reliktyw osadnictwa z epoki kamienia i wczesnej epoki brązu w postaci krzemiennych odłupków, wiórów, łuszczeni i nielicznych narzędzi.

Materiały znajdują się w Muzeum Mazowieckim w Płocku.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

STALMIERZ, st. 12, gm. Chrostkowo, woj. kujawsko-pomorskie

- osada kultury pomorskiej

Badania prowadzone były przez Pana mgr Pawła Sobczyka z Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, w terminie od 6 sierpnia do 18 września. Finansowane przez włocławski WKZ.

Stanowisko zostało odkryte w 1998 roku w wyniku weryfikacyjnej lustracji powierzchniowej okolic eksplorowanego w pobliżu cmentarzyska kultury pomorskiej w Stalmierzu st. 3.

W celu rozpoznania w/w stanowiska założono 2 sondażowe wykopy o wymiarach 5 x 5 m każdy. Na przebadanej powierzchni odkryto 2, bliżej nieokreślone, obiekty z pomorskim materiałem zabytkowym.

Obiekt 1 to niewielka koncentracja małych i średnich kamieni, tylko stropowo ujęta nieregularnie owalną jamą. W obiekcie wystąpiło kilkanaście fragmentów ceramiki, reprezentującej 1-2 naczy-